Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0419U003296

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 04-07-2019

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ярмолінська Марина Валеріївна
2. Yarmolinska Maryna V.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 10.02.01

Назва наукової спеціальності: Українська мова

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 27-06-2019

Спеціальність за освітою: Українська мова і література, англійська мова

Місце роботи здобувача: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, 60, м. Київ, Київська обл., 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.001.19

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, 60, м. Київ, Київська обл., 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, 60, м. Київ, Київська обл., 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 16.41

Тема дисертації:

1. Типологія засобів милозвучності української мови: еволюція і кодифікація

2. Typology of the euphonic instruments in the Ukrainian language: evolution and codification

Реферат/анотація:

1. У дисертації здійснено формалізовану типологізацію параметрів милозвучності мови взагалі й української мови зокрема, визначено співвідношення універсальних та ідіоетнічних рис і чинників формування явища, досліджено діалектику дескриптивних і прескриптивних аспектів евфонії в синхронії та діахронії. Розглянуто історію і теорію евфонії, теоретично й експериментально інтерпретовано ідіоетнічну специфіку концептуалізації МИЛОЗВУЧНОСТІ носіями української мови в контексті лінгвістичної інтерпретації подібних явищ в інших мовах – а) територіально сусідніх (білоруська, російська), б) типологічно подібних (романські, передовсім італійська), в) світових (англійська), г) мови-джерела концепту ЕВФОНІЯ / МИЛОЗВУЧНІСТЬ (давньогрецька). Милозвучність проаналізовано на основі багатьох параметрів фонетичної типології мови, що репрезентують фонематичний, силабічний та просодичний рівні, простежено теоретико-синхронічний, теоретико-діахронічний, прескриптивно-нормативний аспекти дослідження явища

милозвучності української мови. Методологічні ідеї дослідження евфонії української мови – мова як система систем, вербалізація мовної картини світу на всіх рівнях мови, узаємодія універсальних, ідіоетнічних та індивідуальних чинників мовного розвитку, діяалектика взаємозв'язку декскиптивних і прескриптивних аспектів мови. Досліджені українські народні колискові пісні як евфонічний стандарт. Також вивчена милозвучність поетичної мови Тараса Шевченка, Павла Тичини, Олексія Довгого, Анатолія Мойсієнка, Дмитра Чистяка. Виявлено, що, на відміну від евфонії загальнонародної мови в цілому (що базується головним чином на її силабічній структурі та фонемному репертуарі), евфонія поетичної мови також сильно залежить від фоносемантичного навантаження голосних і приголосних і ритміки поетичного рядка. Запропоновано комплексну міждисциплінарну модель формування явищ милозвучності української мови в контексті українського лінгвогенезу, базовану на евфонологічній інтерпретації внутрішньомовних (закони економії мовних зусиль та збереження артикуляційних навичок), зовнішньомовних (можливий субстратний вплив на формування праслов'янської відкритоскладовості, продовженої в східнослов'янському повноголоссі та згодом у тенденції до рівноважності голосних і приголосних в українському усному тексті) та позамовних (доісторичні етнічні контакти, що стали передумовою припущуваного субстратного впливу) чинників мовного розвитку.

2. The author proposed formalized typologization of the euphonic parameters of language in general and the Ukrainian language in particular. She defined correlation between universal and idio-ethnic features and formational factors of this phenomenon. She also investigated dialectical unit of descriptive and prescreptive aspects of euphony in synchrony and diachrony. Other subjects of the research are: history and theory of euphony, theoretical and experimental interpretation of the idio-ethnic conceptualization of EUPHONY by Ukrainian speakers in the context of the similar phenomena in other languages: a) neighboring (Bielorussian, Russian), b) similar in phonetic typology (Romance, first of all Italian), c) worldwide (English), sources of the concept of EUPHONY (ancient Greek). The language as a system of systems, the verbalization of the language world view in all levels of the language system, the interaction of universal, ethnical, and individual factors of the language development, the dialectical synergy of descriptive and prescriptive aspects of language represent methodological principles of the research. Ukrainian folk lullabies are investigated as an euphonic standard. The euphony of Taras Shevchenko's, Pavlo Tychyna's, Oleksii Dovhyi's, Anatolii Moisienko's, and Dmytro Chystiak's poetic language is also investigated. In contrast to euphony of national language in general (based mostly on the syllabic structure and phonemic repertory), euphony of poetic language also strongly depends on phonosemantic values of vocals and consonants and also on the rhythm of poetic line. The author proposed the complex interdisciplinary model of the formation of euphonic phenomena in the Ukrainian language in the context of Ukrainian glottogony. It is based on the euphonological interpretation of the inner-language (saving of the language efforts and saving of articulatory habits), the external-language (possible substrate influence on the formation of the open-syllable structure in Proto-Slavic, prolonged in the 'full-vowel' structure of the East Slavic languages and the CVCV-structure in Ukrainian, especially oral) and extra-language (pre-historic ethnic contacts as possible pre-conditions of the suggested substrate influence) factors of the language development. The depth and variety of the conceptualization of MILITARY INSTITUTION are shown by the most active carriers of modern Ukrainian language, interest in its idioethnic specificity of the Ukrainian language and its specific typological features against the background of other European languages. The complex model of the formation of the sonority of the Ukrainian language is comprehensively based on the euphonological interpretation of the inter-language (the laws of saving language efforts and the preservation of articulation habits), foreign language (the probable substrate effect on the formation of the Slavonic open-ended component, which continued in the East Slavic full-fledged, and subsequently in the tendency towards the equilibrium of vowels and consonants in the Ukrainian oral text) and extra-language (prehistoric ethnic contacts that became the prerequisite of the supposed substrate influence) of the factors of language development.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мосенкіс Юрій Леонідович
2. Mosenkis Yurii L.

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.14

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сологуб Надія Миколаївна
2. Solohub Nadiia M.

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевчук Світлана Володимирівна
2. Shevchuk Svitlana V.

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради — Мойсієнко Анатолій Кирилович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні — Мойсієнко Анатолій Кирилович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності — Юрченко Т.А.